

[6. Alegorie Głodu i Zazdrości, Etienne Delaune, Buril 1575]

Drugim rodzajem dzieł, w których spotykamy postacie starych kobiet jest motyw *Trzech Etapów Życia*, szczególnie popularny pod koniec doby średniowiecza i związany z ikonografią *Danse Macabre*³¹. Śmierć³² dosięga wszystkich w sposób jednakowy: biednych, bogatych, szlachtę, duchownych, królów i pospólstwo³³. Temat *Trzech etapów życia* podtrzymuje w swym przesłaniu założenie, że śmierci nikt nie uniknie, dodaje jednak jeszcze inne elementy, jak przemijanie czasu i jego nieodwracalne ślady, jakie pozostawia na ludzkim ciele – pięknie i młodości. Jedyne, czego człowiek może być pewien, to starość i degeneracja, samo życie przedstawiane jest w tego typu dziełach jako coś ulotnego i chwilowego.

Hans Baldung (1484–1545) należy do grona artystów, którzy część swoich dzieł poświęcili właśnie tej tematyce. Uczeń Dürera, przejął po mistrzu te same upodobania do dziwaczności i tajemniczości. Baldung jest artystą, który godzi piękno i delikatność młodych kobiet z rozpadem i makabrycznością śmierci – życie i śmierć stanowią całość. Nierzadkie są u tego artysty obrazy kobiet młodych, pięknych i zmysłowych, „obleganych” przez śmierć. Czasami artysta zaznacza obecność śmierci gdzieś w tle, na marginesie kompozycji, w innych przypadkach przerażająca postać wczepia się kurczowo w sploty włosów młodych kobiet, obejmuje je, dotyka, całuje. Obrazy Baldunga mają zdecydowanie erotyczny, a zarazem makabryczny charakter; ciała młodych i zmysłowych, pełnych życia kobiet umieszczane są obok pomarszczonej, wysuszonej i rozkładającej się śmierci.

³¹ Więcej na ten temat: Rozdział II. *Do desprezo do mundo às danças macabras*. DELUMEAU 2003: 69–159.

³² Obraz wysuszonego szkieletu, rozpowszechniony w XVII–XVIII w., nie należy do typowej ikonografii doby średniowiecza, która jest dominowana przez odrażające wizerunki rozpadu i rozkładających się zwłok. ARIÉS 1988: 133.

³³ ARIÉS 1988: 133.